

Núm. 8 | Maig del 2006 DOSSIER

La gestió de la cultura, una nova disciplina?

SUMARI

La gestió de la cultura, una nova disciplina? Presentació	1
<i>Glòria Munilla Cabrillana</i>	
Economia de la cultura. L'impacte econòmic del sector cultural des d'una òptica europea	3
<i>Alba Colombo Vilarrasa</i>	
El MACBA i el CCCB. De la regeneració cultural a la governança cultural.....	10
<i>Joaquim Rius Ulldemolins</i>	
De la trinxera al màster: un nou espai formatiu per a la gestió de la cultura	18
<i>Laura Solanilla Demestre</i>	

DOSSIER «La gestió de la cultura, una nova disciplina?»

Presentació

Glòria Munilla Cabrillana

Directora del Programa d'Humanitats dels Estudis d'Humanitats de la UOC
gmunilla@uoc.edu

Data de presentació: gener del 2006

Data de publicació: maig del 2006

Citació recomanada:

MUNILLA, Glòria (2006). "Presentació". *Digithum*, núm. 8 [article en línia]. DOI: <http://dx.doi.org/10.7238/d.v0i8.530>

Tradicionalment, ni les universitats ni altres centres de formació han considerat la gestió de la cultura com un àmbit de coneixement propi i sí, en canvi, com a dependent d'altres de clàssicament acceptats per la comunitat científica i educativa. Això, molt probablement, es deu al fet que, pel que fa al nostre país, el reconeixement d'aquest camp és relativament recent i parteix d'un enfocament bàsicament interdisciplinari i, per tant, difícilment classificable en els àmbits de coneixement reconeguts. A això cal afegir que, pel seu propi nom, la gestió de la cultura implica ja una interdisciplinarietat no sempre ben portada. És ja «clàssic» en el món del patrimoni, per exemple, el debat, mai ben tancat, sobre el perfil que ha de prevaler en un director o directora de museu: el tipus de contingut o la seva gestió.

Tradicionalment també, quan parlem de gestió de la cultura, ens fixem gairebé exclusivament en l'àmbit del patrimoni i dels museus, sense recordar que afecta altres camps, com les indústries de la cultura, les polítiques culturals, la gestió de les arts escèniques, l'organització i la gestió de grans i petits esdeveniments culturals, etc.

Afortunadament, ja fa uns quants anys que comencem a percebre de manera evident el potencial d'aquest àmbit de coneixement en la creació i el desenvolupament de nous i no tan nous perfils professionals. Els congressos, jornades i cursos de formació específica en aquest terreny ens ho demostren, a escala nacional i internacional. D'altra banda, la generalització de les TIC en l'àmbit cultural, amb una notable incidència en les maneres de crear, pro-

duir, difondre i consumir cultura, ens ha portat a l'aparició de noves formes d'expressió de les creativitats; noves tècniques i enfocaments creatius, amb els consegüents impactes en les indústries culturals, i nous usos, aprofitaments i apropiacions de les TIC en la gestió dels serveis culturals, des de l'organització interna dels mateixos departaments fins a les propostes de nous projectes i programes culturals.

Des de les universitats, la sensibilitat per la gestió de la cultura ha anat augmentant a mesura que realment la societat ha anat demanant nous professionals en aquest camp. Així, doncs, és difícil avui dia no trobar en una universitat concreta una oferta de formació específica en l'àmbit de la cultura i la seva gestió. Una altra qüestió, i aquí és on s'evidencia el seu nivell de consolidació, és la tipologia d'aquesta oferta de formació, que passa exclusivament per l'oferta de postgrau. També és interessant copsar fins a quin punt s'ha anat definint una línia d'especialització en docència i recerca en la gestió de la cultura, de manera que a Catalunya, per exemple, les diferents universitats, públiques o privades, han tingut cura d'aquest àmbit de coneixement des d'iniciatives, departaments i especialitzacions diverses: humanitats, història, economia, etc. Per això mateix, resulta engrescador que, finalment, i amb la implantació de l'EEES, moltes de les titulacions de grau proposades incloguin com una de les seves línies de recerca i aplicació professional la gestió cultural.

Això no obstant, les institucions i les persones implicades continuem considerant important i necessari un nou pas en el reconeixement d'aquest àmbit de coneixement: la seva identitat

pròpia com a grau (capacitació de professionals de la cultura) i, potser encara més important, el reconeixement tàcit i explícit que també és fonamental la possibilitat de crear línies de recerca en la gestió de la cultura, cercant aliances amb les institucions (públiques o privades) i les universitats que treballen en aquest terreny. Sense anar més lluny, a Catalunya hi ha la Generalitat de Catalunya,^[www1] la Diputació / Centre d'Estudis i Recursos Culturals (CERC),^[www2] l'Ajuntament / Institut de Cultura de Barcelona (ICUB),^[www3] fundacions (Interarts,^[www4] per exemple), etc.

Encara que no es vulgui reconèixer, potser estem parlant d'una nova disciplina que implica, més que no pas altres, una formació global i interdisciplinària.

En el dossier que us presentem, tres investigadors i professionals en els seus diferents àmbits d'aplicació professional ens acosten al món de la gestió cultural des de diferents vessants: la gestió cultural en les institucions públiques i la seva aproximació al món universitari; l'impacte que dues institucions i el seu model de gestió, el Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA) i el Centre de

Cultura Contemporània de Barcelona (CCCB), poden tenir per a una ciutat i per a un barri, i com es veu aquesta nova disciplina des del dia a dia de la gestió d'esdeveniments culturals d'abast internacional. A tots tres, Alba Colombo, Joaquim Rius i Laura Solanilla, els uneix la passió per aquesta disciplina; tots tres, a més, escenifiquen exactament fins a quin punt aquesta formació interdisciplinària és bàsica per a aquesta «nova» (o no tan nova) professió de la cultura.

Enllaços relacionats

Canadian Cultural Research Network (Canadà)

<<http://www.arts.uwaterloo.ca/ccm/ccrn/index.html>>

Département des études, de la prospective et des statistiques (França)

<<http://www.culture.gouv.fr/dep/>>

Mediacult Institute

<<http://www.mdw.ac.at/mediacult/en/main.html>>

Glòria Munilla Cabrillana

Directora del Programa d'Humanitats dels Estudis d'Humanitats de la UOC

gmunilla@uoc.edu

Doctora en Història, especialitat de Prehistòria, Història Antiga i Arqueologia. Va ser professora de Prehistòria i Protohistòria a la Universitat de Barcelona entre els anys 1991 i 1998. Des d'aquest darrer any és professora dels Estudis d'Humanitats de la UOC i des del 2004 és directora del Programa d'Humanitats dels Estudis d'Humanitats de la UOC.

Treballa en la docència i la recerca en museografia, documentació i difusió del patrimoni cultural i, en aquesta línia, coordina l'Àrea de Gestió Cultural i Patrimoni dels Estudis d'Humanitats. Entre el 1999 i el 2004 va ser codirectora del grup de recerca Òliba. Des del 2004 és directora del grup de recerca Musei@, espai de recerca sobre museologia, museografia i patrimoni. A més, és membre de l'equip de recerca GRAP (Grup de Recerca d'Arqueologia Protohistòrica, Universitat de Barcelona).

Aquesta obra està subjecta a la llicència Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada 2.5 de Creative Commons. Podeu copiar-la, distribuir-la i comunicar-la públicament sempre que n'especifiqueu l'autor i la revista on es publica (*Digitum*); no en feu un ús comercial; i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/es/deed.ca>.

[www1]: <http://www.gencat.net/temes/cat/cultura.htm>

[www2]: <http://www.diba.es/cerc/>; <http://www.diba.es/interaccio/index.htm>; <http://www.lamalla.net/cercles/>

[www3]: http://w3.bcn.es/V01/Home/V01HomeLinkPI/0,2460,7610_52522_1,00.html; <http://www.bcn.es/plaestrategicdecultura/>

[www4]: <http://www.interarts.net/index2.php>